

# LO CAMP DE TARRAGONA

## PERIÓDICH CATALANISTA



Any 3.—Núm. 92.—Diumenge 11 de Maig de 1902.

### LO QUE VOLÉM

«Volém la llengua catalana ab carácter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públichs; volém Corts catalanas, sinó tot quant se refereixi á la organisiació interior de nostra terra; volém que catalans sian los juegues y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia's pleits y causas; volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y estableint que la reserva regional forsova presti servy tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

### L'ÚLTIMA PROBA

L'Estat espanyol no té esmena possible. Ni las caygudas, ni'l trontollaments, ni las més grossas humiliacions l'allissonan. Com si'l passat no existis y l'istoria no fos lo mirall del pervindre, camina mandrosament sota'l pés de les seves desventuras, faltat de forsas pera sacudir la rutina, sobrat d'orgull pera regoneixe's los errors que l'han conduhit á l'actual estat de miseria y d'impostencia. Sembla talment que una maledicció fatal l'acompanya y guihí'l's passos de la seva vida.

Prou li han dit que'l's motllos centralizadores y uniformistas són rebutxos per la moderna sociología, y que, fins los pobles que ab més dalit segueixen las corrents imperialistas, procuran basar lo seu poder en los principios federatius, estableint llossos de germanor que uneixen, may cadena de ferro que ofegan. Prou li mostran los cuatro sigles de sa propia existencia, quins resultats porta lo afan insensat d'assimilació, aquest desitj constant d'absorció en tots los órdens y en totes las esferas. L'Estat espanyol rebutxa aquestas enseñanzas, y, cego ó inconscient, no té altra dèria que aixampliar més y més sus atribucions y extender la seva acció, fins á ter impossible l'iniciativa particular, base del progrés dels pobles.

La centralizació en los órdens polítich, administratiu y jurídich, se troba avuy desacreditada per complet en totes las nacions y molt particularment á Espanya. S'ha demostrat ja, y está fora de dubte, que'l's Estats centralistas llejan malament, administran pitjor, judican sens garantias d'acer, en una paraula, gobernan exercint sempre un poder tirànic y dèspota, que's manifesta unas vegadas d'una manera descarada, y altres amagantse hipòcritament sota los plechs d'un constitucionalisme y d'unas llibertats que no tenen realitat objectiva. Los últims desastres, que no són cassos fortuits, sinó llògichs efectes de la ley que regula la vida de l'Estat espanyol, y aquesta continua suspensió de garantias que sofreix lo nostre poble, parlan ben clar als enteniments reflexius.

Donchés bé, quan lo desprestigi del régim és evident, quan tan frescas son las consecuencias per molts conceptos deplorables de la organisiació política espanyola absorvent y uniformista, los nostres gobernantes han volgut posar las seves mans pecadadoras en la qüestió social, no trobant altre medi pera resoldrela que seguir una orientació decididament comunista. Lo predomini de l'Estat, lo seu desitj d'intervenir en totes las incidencies de la qüestió obrera important solucions obligatorias, queda proclamat d'ara ensa. Lo preàmbul de la ley creant l'*Institut del Treball* y las declaracions que acaban de fer al Parlament la casi totalitat dels politichs espanyols respecte del problema social, aixís ho manifestan desgraciadament.

Y ben mirat, no podia succehir altra cosa. Un Estat com l'espanyol, que's distingeix pel desenrotollo cada dia més gran dels poderes públicos, que s'oposa constantment á tota iniciativa privada y local, que està dirigut per rassas de procedencia semiti-ca en quinas venas la sanch oriental hi bull encara, que ha volgut destruir, sense lograrlo, per fortuna, tots los signes de diferenciación entre'l's distintos pobles que'l's componen, és natural, naturalissim, que busqui la solució del problema obrer en lo socialisme, quin bressol ha sigut Alemania, lo gran centre modern de l'autoritarisme. Los conflictes entre'l capital y el treball á Espanya, s'havíen resolt fins ara per medi de la forsa. D'ara endavant los resoldrà directament l'Estat, quina acció, per lo que's refereix á lo que té per base l'iniciativa privada, és molt més perillosa y

molt més exposada que la dels sabres y'l's maillsers.

Hi ha encara un altre motiu pera que l'Estat espanyol se decanti cap á las solucions socialistas. Los nostres gobernantes han vist com en poch temps han caygut en lo més gran desprestigi. L'últim ters del darrer siegle, ha posat de manifest la seva ineptitud en l'esfera política y administrativa, y ni tan sols la falsa tradició de glorias passadas pogué salvarse de la desfeta. Avuy los goberns no inspiran cap confiansa á la classe mitja que'l's havíen sostingut y alentat, y per això ab lo desitj de mostrar un esperit democràtic que són incapaces de sentir, procuran afalagar á las classes obreras, apoyantse en elles pera continuar l'exercici, ó mellor, l'usdefruct del poder, única finalitat que perseguexien.

Per lo que toca á Catalunya, n'havém d'estar satisfets d'aquesta nova orientació de l'Estat espanyol. Aquí, malgrat los esforços y las disposicions del poder central, la nostra classe obrera, no pot ni podrá ésser may socialista.

A semblansa de lo que passa á Inglaterra, las teorías socialistas no tenen terner apropiat, ni medi, ni ambient pera desenrotllarse, perque la rassa catalana, com l'anglosaxona, és eminentment particularista. De l'acció de l'Estat no n'esperém ni n'esperarem res, y tot absolutament, lo nostre relatiu progrés y la relativa cultura que gaudím és fruyt de la iniciativa individual, clara y eloquientemente manifestada á despit dels entrebancs que'l's pod oposa al desenrotollo de las nostres energies. La solució del problema social no la buscarem nosaltres en la reglamentació ni en lo comunisme, sinó en l'iniciativa privada, com ja n'hem comensat á veure exemples.

Per això també, al Catalanisme no li farán cap mal las tendencias que comensan á dibuixarse en las esferas gubernamentals. L'orientació socialista és l'última prova de las oligarquías centralistas pera sostener un poder que se's hi escapa de las mans. Lo fracàs vindrà ben prompte, y allavoras á l'Estat espanyol no li quedaran més que dos camins á seguir: l'autonomia ó la mort.

PERE LLORET.

Tarragona, Maig de 1902.

(De *La Renaixensa*).

### TRISTESAS

L'espectacle que han ofert aquestas días las Cambras parlamentarias, no ha pogut ésser més trist y'n ha demostret una vegaða més que'l's que'n dihem nostres homes d'estat, no són més que quatre ambiciosos á qui tant se's hi endona de la pàtria que sempre tenen als llabis, per enaltrilla segons ells, mes en realitat pera satisfyer sos propis profits.

Al Congrés las baralles entre Puigcerver, Canalejas y Celleruelo, han posat de manifest las armonías del partit liberal, y l'intervenció d'en Silvela ha demostrat la llegeresa ab que parla qui per sus condicions de quefe de partit deuria ser més prudent en fer certas declaracions, que per necessitat han de produhir un efecte desastrós en regions que tant desitjan vèurer en los gobernantes la elevació de miras que fa precisa avuy la situació veritablemente excepcional del pais.

De las disputas entre'l's politichs n'hem tret una trista consequencia, y és que tots son uns, cosa que per cert no'n ha vingut d' nou, per més que no siga freqüent vèurer á individuos d'un mateix partit, y sent poder, combates de la manera que ho han fet sens consideració ni respecte á res.

Més grave ha sigut no obstant lo dit per en Weyler y corejat per en Silvela, qui sens dubte va oblidarse en aquell moment que fa pochs días havia actuat de regionalista. A propòsit de lo ocorregut als Jochs Florals, un y altre com a representants dels dos

partits que van turnant en lo poder, nos feren saber que calia procedir ab gran energia y que debia ésser mantingut l'estat excepcional de guerra en las provincias de Barcelona y Tarragona, que avuy están subjectes á n'aquest régim.

Tenim donchés estat de guerra pera temps, y com l'home s'acostuma á tot, també nosaltres nos anirem acostumant á un règim que representa la negació de las conquistas de la llibertat, que tants y tants disturbis costá conseguir durant lo segle passat, y quins capitosts siguieren los Sagastas, Morets y demés á quins avuy destorban los mateixos principis á que s'affaren pera enlayrarse en lo camí de la política.

Que hi farèm! Nos carregarèm de paciencia y esperarèm tranquilys y resignats que passi la nuvolada, que encara que avuy se'n presenta ab cràcters que fan temer una desfeta tempesta, estèm segurs que no arribarà á gotellada d'istiu.

Las declaracions de nos tres politichs tenen una gran ventata, y és que aixís com als parlaments alemany ó anglès las paraulas marcan una orientació filla de l'estudi, y per lo tant, fixa, aquí ben al revés, se parla ab la llegeresa característica de la rassa, buscant sols l'efecte oratori del moment y cap mirament los hi fa desdirse al següent dia de lo que han dit lo dia abans.

Cal donchés que no'n hi encaparrém y que deixem al temps qu'és lo millor dels mestres qu'ensenya a nos tres politichs, quina és la més bona orientació á seguir, si és que las miserias personals, las lluytas pel poder y las intrigas los hi deixan un moment lliure pera dedicarlo á las solucions que convenen al pais, ó las consequencias no'l's impideixin adoptarlas.

\*\*

Al Senat en Primo de Rivera ha explanat la tantas vegaðas anunciada interpelació sobre las campanyas de Cuba y Filipinas, dihen aproposit d'ellas veritables horrors en contra del partit liberal y sobre tot d'en Moret, de qui digué que era'l veritable causant de tants disbarats com se feren en aquillas desditzadas campanyas.

Lo que's refereix á las disposicions que's donaren á l'esquadra d'en Cervera, és d'una gravetat sens igual y fá pujar los colors á la cara á tot ciutadá que sens ferne l'ostentació que sembla ésser avuy en dia mida, sentí ab f'e l'amor á la pàtria.

Las condicions que reunià l'esquadra esmentada, los telegramas creuhats entre Cervera y'l Gobern, y sobre tot, l'ordre de que sortís de Santiago de Cuba pera dirigir-se á Filipinas, sens tenir a bordo ni carbó, pinçan de ma mestral desordre que regná en tot lo referent á la guerra y fan dignes á ne'l's goberns que intervingueren en semblants desacerts, de que l'istoria's judiqui d'un modo ben dur.

Las acusacions d'en Primo de Rivera malgrat sa magnitud no han produxit l'impressió qu'haurian fet de haverlas formulat altra persona, puig jamay podrà tenir autoritat pera ab energia atacar als qui considera com a causants del desastre nacional, qui com en Primo de Rivera intervingué d'un modo tant directe en lo de Filipinas.

No ho veyem clar ni ho veurá ningú lo de que tota la culpa és de en Moret y que's vulgui treure la responsabilitat dels que foren Ministers de Marina y Guerra en aquella luctuosa època. Ademés Primo de Rivera fou enviat á Filipinas á arreglar lo de l'insurrecció tagala y lo únic que feu fou posarhi un pedás tant mal engironat que ni aguantó tant sols los días en que l'ex-capità general de Filipinas tornava cap Espanya.

Com no hi creyem en l'arrepentiment de nos tres politichs, per això de l'interpelació Primo de Rivera

n'hem tret dues consequencies igualment tristes; la primera, la gravetat indiscutible dels fets denunciats; la segona, lo valor á la madrilenya que se necesita per fer lo que ha portat á cap lo Sr. Primo de Rivera, al volgar senyalar al pais los verdaders responsables de las desfetas colonials.

Entre aquests responsables ha deixat de senyalarne un, y és aquell ex-capità general que tornava d'exercir son mando de Filipinas y que á l'arribar á Port-Said tingué noticia de que s'havíen romput las hostilitats y que l'esquadra espanyola havia sigut destruida. Aquell home *interweat* per un periodista, tingué encara la frescura de dir que no creya possible que s'apoderesin de Manila's yankis, perque *estaba perfectamente defendida*. Aquesta sola frase y lo que succeí després hauria servit en qualsevol altre pais que no fos Espanya pera que l'interessat quedes inhabilitat per sempre y acabés la seva vida oblidat de tothom.

Mes en aquest pais passa ls contrari; lo mateix Primo de Rivera que fou'l que pronunció á Port-Said la esmentada tonteria, té avuy encara pit pera buscar als responsables. Homé calli, que ja ho sabèm qui'n tingué la culpa; tots, tots quants hi intervingueren y no cal que's canxi en puntualizar. Recordis d'en Meco, volém dir, d'en Montero Ríos, y com la responsabilitat com més repartida menys pesa, potser aixís á vostè n'hi tocará menos.

Y acabem aquestas ràtulas tent reamar la tristesa, tristesa profonda de nostre esperit, al vèrer la petresa dels homes que governan nostra Espanya. Las esperansas de regeneració gayre bé's perden quan veyem quins homes nos parlen de portarnos.

### Lo dels jochs Florals al Congrés

Ab motiu del lamentable incident ocorrregut en los jochs Florals de Barcelona, incident que no podém comentar com voldriàm, degut á lo excepcional de las circunstancies que atravessem, los corresponents á Barcelona dels rotatius de Madrid, *hincharon el perro*, de la manera que acostuman sempre que's tracta de cosas del catalanisme, telegraflat una sèrie de mentidas qu'escalotaren lo galliner polítich com pocas vegadas.

Tots los rotatius de Madrid se despatxaren al seu gust, y no cal dir que cert diputats feren lo mateix donant com article de f'e lo que deyan los primers, sense pendres la molestia d'enterarse.

«Ab tot això—escriu en Güell y Mercader á *La Renaixensa*—quedavan indefensos los catalanistas y la Cambra molt mal impresionada contra Barcelona. Per sòrt estava present lo diputat català senyor Cañellas qui ja desde la primera embestida d'en Romero havia demanat la paraula, tot pronunciant un discurs clar, metòdic y concretat á la qüestió, desfeu un per un tots los arguments d'en Romero. Ha negat y, al fecho, ha dit que creya ser resso de tot Barcelona y fins de tots los catalanistas que en lo succés dels Jochs Florals hi hagué propòsit ni intenció de ofendre á la bandera espanyola: ha explicat lo cas del quefe de policia que's presentí inopinadament á aquell acte y ha dit que á ell y á questa policia foren dirigidas las manifestacions de desagrado, y que's aplausos que hi hagué quan se retirà de la galeria aquell subiecte no foren per fer la contra á la bandera si no perque en aquell moment entravan á la sala los individuos que forman lo Consistori dels Jochs Florals.

S'ha extès en molt oportunes consideracions que no tinc temps de parlarne y ha acabat llegint lo darrer paragraf de la ressenya que d'aquell succés fa *La Renaixensa* d'ahir lo qual ha produhit forta sensació en l'auditori y ha deixat destorbat completament á en Romero que sols ha contestat á en Cañellas ab quatre paraules superficials sobre si són joves ó no's tres individuos presos per haver xiutat. Segons en Romero no són joves las personas de 25 anys, sobretot no ho

són quan obran de manera que á ell no li plau.

L'intervenció d'en Cañellas ha estat molt profitosa per Barcelona y Catalunya, no obstant la pessima disposició en qu'estava la Cambra influïda per lo que diuen avuy los periódichs de per aquí y per las declaracions d'en Romero Robledo y d'en Silvela. En Cañellas ha probat qu'el cas no té de molt l'importancia que se li vol donar, y fins ha fet gracia á la concurrencia al dir qu'el políscion va ser mal rebut per la concurrencia al Saló de la Llotja, com ho es l'empleat d'una empresa de teatre quan surt á las taules á dir que's suspèn la funció per que la tiple s'ha posat malalta.»

Per la nostra part hem d'agrahir al Sr. Canyellas, la defensa que feu de la veritat devant d'un auditori que acull ab complacencia tot quant pugui perjudicar á Catalunya. També son d'agrahir las manifestacions d'en Alba, que cantà lo que vulgarment se'n diu las quaranta, á tots aquells cap calents partidaris de l'integritat del presupost. Probablement se deu als discursos de'n Canyellas y de l'Alba, que'l debat acabés en sech, sense més conseqüències.

### L'aygua á las escolas

Demanavam en nostres articles anteriors pera'l's edificis escolars, una extensa repartició d'aire pur, un oreig seguit y ben distribuït y una severa neteja. Que s'elegís l'exposició més bona y'l's islamet en punts enlayrats, abúndor de bonas ayguas y molta condicione ab los excusats que tant deixa'n que desitjar en los establiments d'aquesta categoria. Que la llum del sol, qual influència sobre'l vigor dels escolars es tant fonda, penetrés facilment per tot arreu. Tot que fos espayós, ben espayós; que no hi faltessin patis y jardins, pera'l's jochs, passeigs, sports y exercisis gimnàstichs.

Recomanavam al propi temps pera l'ensenyança de l'hygiene, que primordialment existís aquesta en las escolas, pera que'l's xiquets conegeussin practicament lo que era higiene, y pogués després empredres aquesta tasca que devia realisar, educantlos en escolas higièniques, dotades d'elements com cal, pera que l'exemple'l's atragués, los instruïgués y'l's dominés, obligantlos á portar á cap las beneficiosas pràcticas compatibles en quantitat y grau ab la funció propria d'los escolars i il·lustrantlos ab l'interpretació clara y senzilla de las rahons que abonen la conducta á que carinyosament se'l's subjecta.

Aixís és, que de tot lo dit resulta que l'aygua és pera las escolas primàries un element imprescindible. Es cert que moltes escolas estan sense una gota d'aygua; podrá ésser això perdonable en localitats d'escàs vehiculat, però en las ciutats y particularment á Tarragona, és inconcebible aytal abandono.

Quina netedat y salubritat hi te d'haver en las escolas sense l'aygua necessaria? Deixades que contrasta ab la il·lateralitat y'l luxo que ofereixen las demés nacions pera satisfacció de las necessitats de las escolas en una escala de consum per desgracia desconeguda entre nosaltres!

Ab la carencia absoluta d'aygua, l'hygiene és una quimera. Ni podrán regarse las salas una ó dues vegadas al dia; ni tenir instalat lo sifonatge degut en los excusats; ni subvenir á totas las demés necessitats y urgències.

Y concretant més la qüestió: quina idea podrá donar lo mestre á sos deixebles de l'hygiene, si l'escola està sense ayuga y en canvi per fòra, en los entorns de la població veuen com se pèrt y malgasta l'aygua de la ciutat regant las farigolas, las argilas y'l's botjars?

Es una vergonya pera la ciutat de Tarragona que hi hagi escolas públiques sense la més petita quantitat d'ayuga, y que'l's xiquets tinguin de bèver en un sol canvi faltant aixís á totas

# LA CASA J. CABALLÉ Y GOYENECHE

RAMBLA DE SANT JOAN, NÚM. 48

te'l gust de participar á sas nombrosas relacions, que questa nit inaugurarà son LOCAL-EXPOSICIÓ, pera la venda dels articles de las casas que representa.

las prescripcions de l'hygiene, per poguer ésser això en ocasions, causa de la propagació de malalties contagiosas y infecciosas. Quanta responsabilitat cap á nostres Ajuntaments!

Sense la corresponent dotació d'aigua en las escolas, què dirèm dels hàbits de netedat què mestre té obligació d'imbuir als deixebles? Dèu recordarse que l'home entre las paraulas y l'exemple té sempre propensió á l'exemple, y que en bona pedagogia l'exemple pot oferirse de tres maneras; y una d'ellas és que generalment si'l mestre es nèt y cuidados en sa persona, en poch esfors y treball los deixebles s'ràn amichis de la netedat y de la curiositat. Això en forsa al prepotent y vigorós desenrotollo de son instant d'imitació, essent altament necessari que l'exemple hagi infantat y fet nostre caràcter, mitjansant sentiments y hábits fortemet arrelats, molt abans que las passions y's mals exemplars influixin en nosaltres ab sa dolentia.

Es hora que'l Ajuntaments de las poblacions canalizadas dotin d'aigua á totas las escolas públicas, que simposin aquest servey y resolguin un dels principals problemas de l'hygiene.

En las demés poblacions no canalizadas és d'absoluta necessitat que'l edificis escolars tinguin tots cisternas construïdas, per evitar prevenció, segons los adelants científichs més moderns. En aquests cassos las autoritatis no déuen aprobar cap plànol ni projecte d'edifici escolar; si en ells no hi figura un d'aquests dipòsits d'aygua metèrica; y més si no tenen aygas subterrànies y de font y tenen d'aprofitar las aygas superfícials, mollas y ab impuresas que necessitan filtrar-se, puig l'ayga podrá sér sempre clara y cristallina p'ret a la llarga en las mateixas parets del filtrès manejables se reproduheixan y multipliquen los micro-organismes que separavan al principi de son us, constituhint un grave inconvenient y un gròs perill.

Tot lo que's fassi pera nostras escolas públicas y per tant en benefici dels fills del poble serà poch. Déixinx de banda rutinarias preocupacions y treballis pera conseguir regeneracions válidas y útils, procurant donar donar enlluerna l'orla llum á l'espiritu y impietuosa empenta á las forsas dels xiquets de nostres pobles, vilas y ciutats, y no hi ha dupte que nostra terra tornará gaudir nous días de gloria y de benestar.

Agustí M. GIBERT

## Las tres coronas de flors

Anèu cada nit á l'Iglesia de San Miquel, y un espectacle si no nou, grandiosos hermos, ferirà vostra vista, aixampliarà vostres cors y vos transportarà á l'edat ditxosa de las primeras il-lusions y las primeras esperansas.

Un bell estol de nenes vestidas de blanch, ab manto y corona, ofereixen á la Verge un bell ramell de flors, entre al gres cantichs y's encisadors perfums de las flors naturals, qu'unidas á l'explèndida iluminació, fan de l'Iglesia un reconet de paradís.

Veyéulas que xamosas y rialleras van, y no ménys qu'ellas sas mares que com á propi prenen lo goig de la maynada, tot recordant lo camí no sempre cubert de rosas y més freqüentment d'espinas qu'han recorregut desde qu'ellas s'ha vegada vestidas de blanch, ab manto y corona, anavan com avuy sas fillettes plenes de goig, d'alegría, d'esperansas, á depositar la toya de flors á la reyna de las reynas, á l'excelsa Maria.....

\*\*

Lo manto blanch y la corona són pera la dona símbols què marcan ben bê las més culminants épocas de sa existencia. Tres vegadas sol en nostre pais la dona adornar-se ab lo vaporós trafo blanch; tres vegadas corona son front guirnalda de flors; tres vegadas lo vel blanch l'enlluyna fòrmant de son ser quelcom vaporós, angelical. En sa tendra infantesa en que tot

li somriu, en que tot li és gloria, vesteix de blanch al mes de Maig, á l'ofrir á la Verge Maria sa ànima pura, son candor, en forma de ram de flors. Ja joveneta entenimentada, torna á ataviarse ab lo simbòlic trafo per la primera comunió. Ha arribat ja per la nena l'edat en que cal comensar á reflexionar, en que dèu despedir-se dels jochs d'infantesa, en que la serietat se fa necessaria, en que cal pensar en la transformació que la naturalesa en sa persona l'imposa. Vesteix la segona vegada lo trafo blanch ab joya, se sent ja persona seria y prepara sens darsen compte l'evolució que converteix la tendre nena, en la gentil donzella.....

Hi ha encara un'altra ocasió en que lo vestit blanch, la corona y'l manto tenen més trascendencia pera la dona. Han transcorregut uns quants anys, la papellona ha volat assí y allá, fins qu'arribà'l moment en que seduixa la per l'amor, pensa ab son niu y engalanada ab lo trafo de las grans solemnitats, gentil y hermosa com may, ofereix al peu de l'altar, son ànima, son cor al benaurat espòs....

En las tres èpocas la dona al vestir-se de blanch, ha marcat un punt ben culminant de sa existencia, mes jamay tant com en l'última.... Que Déu li dongui sòrt, que la corona que cinyeix son front lo dia del matrimoni siga de flors y ditzas perpètuas.... La que aquell dia té la fortuna de portar sobre son cap corona de flors, la qu'en lo matrimoni hi troba la ditzxa, assadollat són pit ab l'amor de son espòs y de sos fills, no hi mancarà pas al mes de Maig á San Miquel ab sas fillettes, á oferir á la Verge la toya de flors, de las mateixas flors ab qu'ella en dia teixà tres coronas que lluhí en l'Iglésia al presentar la flor, alfer la primera comunió, y com adorno de son trafo de núvia.

F. A.

## Comentaris

### Ja vindrà'l «tio Paco»

Las festas de la coronació tenen d'allò més engrascada á la gent de Madrid per las fabulosas ganancies qu'ls hi proporcionarà la munió de forasters que com abellas á la mel acudirán á la Cort. No negarem que las tals festas deixaran molts quartets als bons madrilenys; però no estarà de més encomanarlos hi que pensin ab lo *tio Paco*, un espècie de *tio* que te la remalheida costüm d'ajugíral totas las grans ilusions als hidalgos.

Ja se la guanyaran la videta certs industrials de Madrid, mes cal no descomptar massa depressa ls guanys, pera que no'ls hi succeches lo que als *hijos espíreos* dels Tocinos únidos quan la célebre exposició de Xicago, que tot sabent molt de comptar no'ls hi ván sortir los comptes de cap manera, ni cremant l'exposició á darrera hora. A Paris tambéls hi fallaren los comptes ab motiu de l'exposició, malgrat lo gran reclam que feren pera agafar peix.

Si á Xicago y Paris, ciutats situadas al bell mitj dels diners, no hi acudí gent, pensin lo que pot occorrer á Madrid, població aixecada com si diguessim al mitj d'un desert y envoltada de ciutats y vilas més pobres qu'una rata. Si á n'ixo hi afegeixen que la gent no està per festas, perque la general y tremenda crisi metàlica que tots patim, nos té d'un humor de cent mil diables, podrà succehir qu'el *tio Paco* s'fés un xich mass.

Veritat és que á Madrid no tot ho esperan dels cent mil espanyols que segons càlculs dels governadors hi aran á buidar la butxaca, sinó que, com á gent previsora, ja han tret per pedras menudas lo que gastaran las trenta commissions extrangeras que assistiran á la festa de la coronació. Aquestas trenta commissions, deixafan de 50 a 100 mil francs cada una, ó siguí un total de 1.500 a 3 milions, segons los matemàtics de Madrid. Però aùn hay más; posats á aplicar los raigs X á las carteras dels estrangers, han fet un altre descobriment que farà baixar los cambis. Lo descobriment és aquest: que independentemente de las commissions oficials, vindrán á Espanya gran nombre d'extrangers, uns pera veure las festas, y altres a admirar les chateaux et le joli ciel de l'Espanye. Tots aquests extrangers nos deixaran dèu milions de francs, ni un més ni un menys, ab lo qual assolirán la baixa dels cambis, segons los hisendistas de la coronada vila.

Allunyat lo perill d'una crisi, lo establebiment d'en Sagasta no s'ha fet esperar; però ns temem què á n'en Sagasta li passi lo que passa als embusters: qu'el dia que s'hi convé dir una veritat ningúls creu. Qualsevol dia en Sagasta emmalaltirà de veritat, se morirà—tots som mortals,—l'enterraran..... y tothom se pensará qu'és cosa de broma.

No vull sapiguer com s'ho han arreglat pera sapiguer quants extrangers vindrán á Espanya y's diners que gastarán; però desde'l moment que donem com á bò'l calcul dels governadors en allò dels cent mil, també hi podem passar pels dèu millions que com á mannaçayut del cel nos caurán com pluja benefactora. Considerant donchs que tot aquest diner es peix al cove y que tanta irrupció de francs, farà baixar los cambis, tindran d'un modo providencial resolta la questio financiera. Còm diuhen vostès? Donchs fent cada mes ó cada dos, grans festas ab motiu de qualsevol cosa. Y com en aquest pais del Pan y Toros, las festas no embafan á ningú...., tutti contenti.

Los Villaverdes ja cal que hi pensin en questa nova font de riquesa nacionalt. Una Espanya de juerga tot l'any, seria'l non plus ultra.

### Quina gent!

Que'n Silvela es home de carácter y de conviccions arreladas ningú lo podia posar en dubte. *He sido, soy y seré regionalista*, digué la setmana passada, y hi bastava qu'en Romero o no sé qui li digués que havia amanantado'l catalanisme, pera qu'el quefe del partit conservador reculés tot esverat manifestant en una de las sevas darreras rectificacions que no se l'haurá entés bé.... etz.

No'n estranyan aquestas cosas dels politichs madrilenys, puig ells son partidaris de tot y de res, segons las conveniencias de moment. Ademés, lo regionalisme no'l senten y lo que es més grave no'ls hi convé. Aixòns recorda la anèdota que contá en Pi y Margall. Aquest discurs sobre regionalisme ó federalisme ab un enllayat politich, y no podent oposar cap ratió á la sólida y justa argumentació de n'Pi, contesta: *Pero D. Francisco, que haríamos nosotros si prevaleciera el regionalismo?*

Que haríamos nosotros.... En aquestas senzillazs paraules, deu cercar sel quid de l'odi que ls politichs centralistas tenen al catalanisme y á tot quan signifiqui la gobernació del poble pel poble mateix. No hi crèguin en lo regionalisme de n'Silvela ni en lo regionalisme de cap, absolutament cap dels politichs á la madrilenya; no hi crèguin en certas patrióticas indignacions per fets moltas vegadas provocats de sota mà per ells mateixos. Tot això no es més que comèdia, ardis per engatjar als beneys, pretextos pera amagar la por d'esser allunyats del presupost.

Si á Espanya no hi hagués tanta gent curta de gambals, no passaria lo que passa, ni'l politichs se'n rifarián á tots d'una manera tan escandalosa. La cosa no pot ser mes clara: ells á tot hora'n surten ab la cantarella de la *sacrosanta unidad de la Pàtria*, suposant que dintre'l regionalisme s'hi amaga ó s'hi pot amagar lo separatisme. Ja ténim dit y no'n cansarem mai de repetirlo que'l catalanisme no es ni pot ésser separatista; al contrari, tendeix á enfortir l'unitat de l'Estat espanyol per medi d'un nou règim, que enrobustint la vida regional, nos lluri de la miseria que ha escampat arreu lo centralisme. Ben clar consta això en nostre programa, al que s'ajustan per complir los nostres procediments de propaganda.

En cambi, los que á tot hora fan protestas d'amor á l'integritat d'Espanya, los depositaris de l'honor d'aquest desgraciat pais, són los que'n han arruinat, los que han perdut aquell bell imperi colonial, los que desacreditaren la senyera de la Pàtria.

Qui són los separatistes? Los que han perdut tot, ó nosaltres que no havém perdut res?

### La malaltia de'n Sagasta

Es difícil qu'entre ls politichs espanyols presents y futurs se'n trobi cap més de tan aixerit.... dihèmne aixerit perque lo parlar bé no costa res, com en Sagasta. No es home de grans coneixements, ni com á estadista calsa gayres punts; però no hi ha dupte que d'això que se'n diu gramàtica parda n'té pera donar y pera vendrer. Qui sino ell podía aguantar l'estropada de la pèrdua de las colonias? Però lo més curiós del cas, es que'l més graves problemes que s'han plantejat á Espanya, los ha resolt.... no resolentlos, seguint al peu de la lletra allò de que, qui días passa anys empeny.

Abans, per medi d'un gran balanci anava tirant, mes d'uns quans anys ensé que'l balanci ja no donava resultat, tingue d'inventar un altre procediment pera ls días d'apuro. Comensà ab la dislocació del peroné, y desde alloravars, ha tingut diferents enfermetats, però sempre ab una oportunitat matemàtica.

Les baralles entre Canalejas y Puigcerver emenassaven enderrocar lo casteil de cart s de la situació, y pera allunyar aquesta gran desgracia perra la pátria, no tingue en Sagasta alire recurs que sentirse malalt; però malalt de gravetat fins á l'extrem que ja'l donavan per mort. Devani de tal contrarietat, los galls de la situació arronsaren la eresta.... y avuy ja's tenim moiços y tranquilis esperant un'altra oportunitat pera ferse la trabeta.

Allunyat lo perill d'una crisi, lo establebiment d'en Sagasta no s'ha fet esperar; però ns temem qu'el dia que s'hi convé dir una veritat ningúls creu. Qualsevol dia en Sagasta emmalaltirà de veritat, se morirà—tots som mortals,—l'enterraran..... y tothom se pensará qu'és cosa de broma.

## CARITAT

Ea pochs días que, en mitj d'un dels carrers més cèntrics y animats de nostra ciutat, fou presa de soptats dolors de part una dôna pobre, molt pobre, que tenia sa habitació en una de las covas o casalots miserables que's vèuen en nostres rialleras platzas de llevant, defallida á causa d'una alimentación insuficient y d'estar subjecta al joc d'un treball penós y escassament retribuït.

Entrada en una escaleta, no fou possible condonarla ni á l'Hospital de Sant Pau y Santa Tecla per no permetrelo lo reglament d'antigor per que's regeix, ni tampoc a la casa provincial de Beneficència per servir no més de maternitat clandestina, planter de fills illegítims, naturals ó adulterins.

A profondas y desconsoladoras reflexions se presta'l fet de tenir de supir la caritat particular las deficiencias de la Beneficència municipal y provincial, perquè á no ser una llevadora del mateix veïnat moguda á compassió, la pobre dôna de qui parlèm hauria tingut de passar mal á l'entrada y quedar abandonada al mitj del carrer.

Això pot succeir altres vegadas, ja á causa de la munió de famílies indigents y quasi nòmades que's dedican á tirar l'art, ja per ésser Tarragona punt de passada que atravessa á totes horas l'incèsant currú de gent sense feyna que's dirigeix a Barcelona, centre natural de absorció, y que d'ella se'n entorna pel mateix camí.

Aymants del bon nom de nostra ciutat, no voldríam que semblant espectacle's repetigués, y per això impetrém de l'Ajuntament que dicti sens pèrdua de temps mides encaminades á posarhi remedys, encara que sigui emprender prudents y radicals reformas en l'hospitalitat, avuy en que per tot hi ha nosocomis especials ab son corresponent servei de maternitat y assils obrers á manera de centres conforants, especie de sanatoris per las dônas en estat interessant.

Y perquè tenint nostre Ajuntament dos metges y dos practicants titulats, no té una ó dues llevadoras? No se sab, per ventura, y es aquí costum, qu'en los cassos normals sols hi intervén la llevadora? A qu'donchs deixar á la dôna pobre, á la dôna obrera sense aquesta assistència, á que desempenyi aquesta funció augusta, sola ó al més en companyia d'amigas y vehinas de bon cor, animosas y d'experience.

Es més de doldrer tractantse de personas carregadas d'obligacions, que han acabat lo compte ab molt pocas energies físicas, mal disposadas, per cert, pera soporlar lo parteratge y las contingències de criar en immediatament á qu'és veïnus obligadas.

Hont es la protecció de nostre Ajuntament. S'ori quasi sempre á las poderoses activitats y iniciativas dels particulars y de la caritat cristiana que hi acudeixen facilitant socors y consols morals, fent reviurer y enaltint l'obra sublim y hermosa de l'educació de la dôna, posant á salvo existencies contra las que juntament atentan la falta d'instrucció y la carencia de medis!

Fent això no pot existir entre nosaltres la Puericultura moderna. Deixa de cumplirse una de las bases capitols ó siga contribuir al desenrotollo fácil y regular de l'organisme á la primera edat, a fi d'evitar y prevenir tot gènero de sufriments, com los malestruchs efectes de aquesta atmosfera de dol qu'envolcalla sovint lo bréu de las criatures.

Meditis devant de las consideracions exposadas ab entenimentada reflexió; no's oblidí que á conseqüència de la crisis general de la que tant se resent nostra ciutat, la miseria hi va extenent de dia en dia més sas tristases y negras alás. No hi dubte qu'el grup social més castigat segons las estadísticas obituaries és la familia pobre, la família obrera, y per això s'fa acreedora á la mancomunitat dels esforços de tots, á fi de millorar los elements de vida y desenrotollar. Ab nosaltres deficiencias oposém obstacles á la marxa progressiva de l'humanitat, ca'men nostra propia ruïna y la de nostres fills.

G.

## Viatges ministerials

Per lo vist á Madrid se déuen pensar que'l catalans som una especie de feras que no'n alimentem més que de carn de ministre, y que á tots los que vinguin á Catalunya los hi ha de passar lo que ocorregué al Sr. Dato. Això demostra que al poble català no'l coneixen ni pel forro, puig si en Dato se'l va ovacionar, no'n tinguerem nosaltres la culpa sinó ell y la seva política.

Després de'n Dato vingueren en Silvela qu'arribá fins á Sitges y Villa-nueva va anar á Vilafraanca. A un y altre ningúls hi digué res; foren rebutz per los elements oficials y caciquistas, y parin de comptar. Lo verdader poble, ho veié ab la major indiferència, abstenintse de tota manipulació.

Lo mateix, exactament lo mateix, ha passat ab Canalejas y Romanones, als qui tan á Manresa com á Tarrasa se's hi feu una rebuda seria, segons digué'l mateix Canalejas. Aquesta rebuda seria's ha deixat tan contents y val així y ara no s'estiguin de dir á Madrid que han conquistat Catalunya

y que'l problema catalán no existeix. Després d'això podriam ja deixar ministres no deixarà més que'l recor de l'etocuento discurs pronunciat per en Canalejas. Ventajas materials per

# Pastillas Morelló

Obran per inhalació dels agents antisséptichs, anti-catarrals y anti-asmàtics que's despen-  
nen mentres van desfentse per la boca. Curan la TOS, REFREDATS, BRONQUITIS, AUFECH,  
CATARRS, RONQUERA, ABCESSOS PULMONARS, ETC.  
Farmacia del autor, Portal del Angel, 21 y 23, Barcelona

Regalat cfr., Mus pbre, y Joan lo Silencios ab.—Dimecres, 14.—Sts. Pasqual ciós, Bonifaci b., y Victor, Bonifaci, Justa, Justinia y Enedina mrs.—Dijous, 15.—(Abans d') Sts. Isidro llaurador, Ximèn, Torquat bs., Dionisia mr., y Joan Baptista de la Salle cfr.—Dijous, 16.—Sts. Honorat, Ubalt y Pelegrí bs., Joan Nepomucé e., Maimona vg., y beat Gil de Santarem.—Dissabte, 17.—Sts. Bruno b., Pasqual Bailón l., Claudia vg. y Bassila y Restituta mrs.

Quaranta horas: continúan á l'Iglesia de Nazaret y dijous comensaran á la Iglesia de Religiosas beyatas de St. Domingo.

## SUSCRIPCIÓ

per al monument al Doctor Robert

Pesetas.

Suma anterior.....	145
Joan Escandell Ferrer.....	1
Antoni Tarragó.....	5
Armengol Vallvé.....	1
Joan Mingueu.....	1
Paciá Manuel.....	1
Eduard Mingueu.....	0'50
Ferrán Oliva.....	1
Joan Vilá Granada.....	10
J. C. B.....	2
Joan Roset.....	2
Jaume Munté.....	1
Antoni Ventura.....	1
Lluís Magrané, Pbre.....	2
Ignasi Batlle.....	5
Faust Carbó.....	1
Marcelí Vicens.....	2
A. M.....	2
Manel Pedrol.....	3
R. S.....	1
Joseph Guinovart.....	1
Francesch Nel-lo.....	10
Antoni Danús.....	5
Daniel Solé.....	2
Pere Sabaté.....	0'50
Antoni Renau.....	1'50
Antoni Forns.....	1'50
Ezequiel Aguadé.....	2'50
J. M.....	2'50
Joan Perullés.....	3
Mingo Aleu.....	0'25
Antoni Vallbona.....	1'50
B. M.....	2'50
Antoni Almató.....	2'50
Joaquim Mas.....	0'25
Angel Brú.....	1
Pere Piñol.....	3
Francesch Sabaté, de Camarasa.....	0'25
M. S. de id.....	0'25
Ignasi Queralt Sabater, de id.....	0'25
P. J. de id.....	0'25
M. A. B.....	1
P. C. A.....	0'50
TOTAL.....	230'50

Queda oberta la suscripció en la Redacció de LO CAMP DE TARRAGONA y en les dels demés periódics que vulgan adherirshi.

## NOVAS

Nostre confrare La Opinió de la Província dóna compte ahir d'una proposició que presentaren sos amichs á l'Ajuntament respecte á las festas de Maig, proposició que no arribà á llegir-se ni a votar per haverse ausentat del saló de sessions los regidors que tenian interès en que prosperés.

Respondent com suposèm responia l'estamenta proposició, als arreladíssims sentiments monàrquichs dels amichs del confrare, sols elogis mereix que la presentessin, puig jamay las ideas déuen amagarse; més lo que ja no trobem de molt tant just es que en lo mateix número La Opinió copia ab fruició, sens dubte perque's tracta de catalanistas, un sol d'un periòdic de Barcelona que no cita, en què fà l'apologia de la república.

O sobra dinastisme en una cosa ó en falta en altra, puig hi ha qu'ésser conseqüents y sobre tot procurar que ls retalls d'altres diaris obheheixin al principi polític qu'informa lo periòdic.

Però tornant á la proposició, creyèm quels Srs. Virgili, Barba, Cuchi (M.), Juval, Vilar, Vidal, Prat y Malé, no devian sortir del Saló de sessions pera poder sosténir ab l'enteresa del seu desinteressat dinastisme de tota la vida encara que tinguessin la seguritat de perdre. Guanyant ó perdent may deu escabullir-se pel foro.

En los baixos de casa la Ciutat hi ha exposada la llista de propietaris deutors de l'impost de consums sobre'l vi y que quedan conminats ab l'apremi de primer grau.

En la darrera sessió de l'Ajuntament, nostre bon amich Sr. Ixart, va demanar á l'Alcalde que reunigués la comissió de Hisenda y's tráctes de la conveniència de comensar tot seguit los treballs necessaris para redactar á conciència's pròxims presupostos de la ciutat y no se hagin de fer, com sempre, á cuya ta-cóca, calcats en los antics.

Trobem molt justa la indicació del Sr. Ixart, y esperem que's portará á cap la confecció d'uns presupostos que res-

ponguin á las verdaderas necessitats de Tarragona. Cal ésser inexorable ab los gastos inútils, trayent tot lo que no sigui d'utilitat. Si's fa aixís hi haurà mediçat d'aixugar en poch temps los deutes que pesan sobre'l tresor municipal, arribant á una normalisiació perfecta.

Lo dijous prop-vinent veurà la Ilum pública, lo primer número de la revista mensual L'Aucell orgue de la societat «Niu Artístich Recreatiu».

Tenim les millors notícies de dita publicació que serà presentada ab un luxo ab que no n'hi hagut cap fins ara á Tarragona.

La brigada municipal està procedint á l'arreglo de la secció occidental de la Rambla de Sant Joan.

L'Alcaldia ha multat á setze vehíns per no cumplir lo disposat sobre llimpieza pública y permetre's tirar las escombraries al carrer.

Estèm tant acostumats á que aquí no hi hagi respecte al principi d'autoritat que sembla que tothom tinga dret á fer lo que li doni la gana y fins quan se tracta de disposicions ian encertades com la d'evitar lo repugnant espectacle de veurer los carrers tant plens d'escombraries com se trovaven per la nit, per espèrit de contradicció més que per altra cosa no's compleixen.

Debèm donchs encoratjar al Sr. Pàllars a seguir penyant als infractors, puig sols ab energia és com pot acostumarse al vehinat á que compleixi las disposicions de l'Alcaldia, y al mateix temps que ab això s'enalteix lo principi d'autoritat, fà més fàcil aixecar lo nivell de cultura pública, puig fins ara molts casos tal com estavan per la por que han tingut molts Alcaldes de que certas ordres no serían obeïdes y podría provocar-se algun conflicte.

Ahir tinguerem lo gust de saludar en aquesta ciutat á nostre distingit amich y ferm tarragoní, l'ilustrat redactor de La Vanguardia de Barcelona, Don Adolf Alegret.

Li desitjèm bona estada entre nosaltres.

A conseqüència dels fets ocorreguts á Barcelona ab motiu dels Jocs Florals, foren detinguts dos joves, los Srs. Mariné y Salt, qui ingressaren á la presó á disposició de l'autoritat militar.

També ha sigut detingut lo ferm catalanista D. Bonaventura Riera, director de nostre estimat confrare La Nació Catalana, que fou denunciat per la mateixa autoritat per la publicació d'un article de fondo en són darrer número.

Las circumstancies que atravessèm aconsellen prudència, y no'n permeten comentar aquestes detencions en la forma que voldríam.

Per això ns concretèm avuy á desitjar que ls nostres compays surtin en bè de las respectivas sumariás que se's hi forman, y que'l seu sacrifici serveva de exemple pera qu'en tots los catalans aumenti l'amor á la Terra.

Lo Comte de Cedillo, fill polítich de nostre distingit compatrioci D. Carles de Morenes, portat per la seva gran afició á la literatura catalana, va traduir al castellà l'hermós poema Canigó de Mossen Verdaguer, omplint aixís un gran buyt, tota vegada que l'esmentat poema estava ja traduït á gayre bé tots los idiomas, menys, vergonya causa'l dirho, al castellà.

La versió castellana del Canigó està feta ab tanta escropulositat, quel mateix Verdaguer no pogué ménys de felicitat al traductor per son treball. Lo dictamen de l'Acadèmia Espanyola, suscrit per en Víctor Balaguer, fà gran honor al Comte de Cedillo, y proposà al govern l'adquisició d'un nombre de exemplars pera las Bibliotecas públicas. Aquesta proposta fou feta en Desembre del 98, y fins ara no s'ha recordat lo govern, de disposar s'adquireixin 50 exemplars pera l'citat objecte. Prop de 4 anys pera adquirir un migrat nombre d'exemplars d'una obra capdal, però quan se tracta d'obras dolentes no miran prim en lo nombre y ho disponen més que de pressa.

Algúns vehíns de Tarragona que pensaven anar á Madrid pera las festas de la coronació, han desistit en vista dels exagerats preus que per tot se pretén en la capital d'Espanya.

Han comensat los treballs pera tancar los tinglados del moll de costa.

Ahir tinguerem ocasió de saludar al representant de la casa Franch de Barcelona Sr. Reynés.

Varis reusençhs amichs del Dr. Robert, feren celebrar ahir missas pel b'etern de l'insigne patrici des de dos quarts de vuit á las nou en la capella del Santíssim de la parroquia de Sant Pere y á las onze en lo Presbiteri de l'esmentada iglesia.

Foren en gran nombre's que assistí-

ren á dits actes religiosos, veyste's el temple concorregudissim, especialment durant la missa d'onze en que las més distingidas personalitats de la veïna ciutat volguren rendir tribut á la memoria del qui dedicà totas sus energies al b'et de la patria.

Dimecres passà á mellor vida en lo poble de la Masó, la virtuosa Sra. Donya Maria Rosa Aragòn Besedas (a. C. s.) avia de nostre benvolgut amich Mossen Celestí Sangenís, regent d'aquella parroquia.

Comprendèm lo desconsol de l'amich Mossen Sangenís, á qui la finada havia verdaderament fet de mare y al pésam que en los actes de l'enterro y funerals rebé de tot lo poble de la Masó, que volgué associar-se al dol de son digno regent, hi unim lo nostre, desitjantli la major resignació per soportar aquest infortuni y pregat á Deu per l'ànima de la finada, á qui sens dubte haurà sigut premiada sa llarga vida d'amor y abnegació envers lo próxim.

Un'altra prova de que aném molt bé, si no s'espalla.

Abans d'ahir se va notificar la sentència proferida per la secció 1.ª de lo Criminal de l'Audiencia Provincial de Barcelona, que presideix D. Lleó Bonel, per la qual se confirma ab las correspondents condempnas de costas, l'auto de processament dictat pel jutjat d'instrucció del Parch, escriptaria de D. Alexandre Simarro, pel qual se declaran processats los 26 socis de «La Reixa», que en la nit del 11 de Septembre passat anaren á portar una corona á l'estàtua de l'immortal Casanova.

En dita sentència no's dóna lloch, per consegüent, al recurs de reforma, que contra dit auto de procesament, interposaren los 10 defensors dels 26 processats.

Sabèm qu'el tribunal aprecià l'acte com atentatori á l'integritat de la patria.

Los advocats defensors, són los señors Vilaregut, Permanyer, Vallés y Ribot, Trias y Giró, Mon, Laporta (don Miquel), Maluquer, Suñol, Monegal y Monfort.

Los processats son los següents: don Lluís Marsans, D. Joseph M. Folch y Torres, D. Francisco Corbella, D. Jaume Arquer, D. Ricart Usall, D. Joseph Horta y Camps, D. Joaquim Sot, don Francesch Llach, D. Tomás Soler, don Joaquim Horta y Boadella, D. Angel Antich, D. Rafel Areñas, D. Enrich Rafael, D. Miquel Balmes, D. Andreu Ferrer, D. Jaume Casanovas, don Lluís Alaman, D. Ricart Coll, D. Joseph Soronellas, D. Jaume Aymà, D. Joseph Bas, D. Joaquim Bas, D. Francesch Viñals, D. Xavier Zangotita, D. Joan Calleras y D. Josep Viadu.

Una comissió de pescadors de Cambriols, acompañada de l'Alcalde, estigué en aquesta ciutat pera reclamar contra l'instalació d'una almadrava en aquella platja.

Hem rebut una artística invitació del Sr. Director de l'acreditat «Colegio Provincial» pera assistir als solemnes y religiosos cultes que ab motiu de rebre varis alumnes la primera comunió tindrà lloch avuy á las vuit del matí en la capella de l'esmentat Colegi.

De la plàctica preparatoria n'està encarregat l'eloquent orador Rvnt. Dr. Don Isidre Gomà, Director del Seminari pontifici.

Arahim l'atenció y prometèm assistiri.

Lo nou Administrador de l'Aduana D. Diego F. de la Riva, nos participa en atent B. L. M. s'ha presa de possessió.

Arahim l'atenció.

Lo n.º 99 de la bonica revista «Catalunya Artística», es tan notable com de costum. Entre's grabats hi figuran la reproducció de tres bonicas instantáneas representant la sortida del públic, del Gobernador y de l'Alcalde y dels diputats Srs. Rusiñol, Domènech y Montaner, Canonge Magistrat y President de l'Associació Catalana de Tarragona, de l'iglesia de St. Joan lo dia que's celebren los funerals del Dr. Robert.

Las indicadas instantáneas foren preses per lo distingit amateur tarragoní, nostre estimat amich D. Joan Montañés.

Avuy, com tots los segons diumenges de cada mes, administrarà'l sagrament de la confirmació en la capella de son palau, l'Excm. Sr. Arquebisbe.

Los exàmens de fi de curs en l'escola normal de mestras, comensaran lo dia 21 del corrent per las alumnes del primer curs d'ensenyansa oficial y'l 3 de Juny los de las alumnas no oficials.

Més endavant se fixarà la feixa en que tindrà lloch los exàmens de rivàlida.

Tota la setmana hem tingut plujas qu'en la part montanyenca del camp se han convertit ab granissades y neus. Per aqueix motiu la temperatura ha sufert una forta baixa, deixantse sentir espe-

cialment per inhalació dels agents antisséptichs, anti-catarrals y anti-asmàtics que's despen-nen mentres van desfentse per la boca. Curan la TOS, REFREDATS, BRONQUITIS, AUFECH, CATARRS, RONQUERA, ABCESSOS PULMONARS, ETC.

Farmacia del autor, Portal del Angel, 21 y 23, Barcelona

Elixir á la Ingluvina GIOL

Es lo millor remey pera la prompte y segura curació de totas las malalties del

## VENTRELL

per cròniques que sian, regularisant son funcionament y reforçant los debilitats. De venta en totas las Farmacias y en casa son autor, Passeig de Gracia, 4, Barcelona.

## AVÍS PACIÁ MANUEL

participa á sa nombrosa clientela y al públich en general, que ha trasladat son Establiment á la mateixa Rambla de Sant Joan, n.º 50, entre'ssot; demunt de la tenda «Las Balears», ahont los ofereix son esmerat servei al mateix temps que prèus molt econòmichs.

### Especialitat en abrichs de senyoras

## ATENCIÓ

Es molt bo per dar convits

Lo nou biscuit modernista

Donchs tot bon catalanista

Que'l prova, s'en llepa's dits.

LA MARIPOSA, Carrer Major, 2.—Tarragona

Isidre

# Xarop de hipofosfits CLIMENT

La lleigitima marca "SALUD"

**Srs. Climent y C.<sup>a</sup>-Tortosa.**—Molt senyors meus: Lo Nen X. de tres anys, sofria desde més de un any de una escrifolacrònica. Cansat d'usar sens cap resultat quantas Emulsions y reconstituyents se presenten per la meva clínica la Sra. D.<sup>a</sup> N. N. afecta de Cloro-anèmia, ab irregularitat en la menstruació, manecada de gana y de forces, vaig prescriurello lo **Xarop Climent marca SALUD**, y foren asombrosos los resultats, doncs, en poch temps cobrà appetit y forces y se li regularisaren las reglas.

**Srs. Climent y C.<sup>a</sup>-Tortosa.**—Molt senyors meus: Lo Nen X. de tres anys, sofria desde més de un any de una escrifolacrònica. Cansat d'usar sens cap resultat quantas Emulsions y reconstituyents se presenten per la meva clínica la Sra. D.<sup>a</sup> N. N. afecta de Cloro-anèmia, ab irregularitat en la menstruació, manecada de gana y de forces, vaig prescriurello lo **Xarop Climent marca SALUD**, y foren asombrosos los resultats, doncs, en poch temps cobrà appetit y forces y se li regularisaren las reglas.

**Srs. Climent y C.<sup>a</sup>-Tortosa.**—Molt senyors meus: Puch assegurarlos qu'en tots los cassos d'**Asthenia** presentats á la meva clínica á causa d'afeccions genitales provinentes de la falta de fixesa de les viscera abdominals (Enteròptosis) lo **Xarop Climent marca SALUD** m'ha donat inmillorables resultats. —**Dr. Gibert**, Especialista en parts y malalties de la dona.

Exigeixis lo lleigitim **Xarop Climent SALUD**, únic aprobat per la Real Academia de Medicina de Barcelona, puig s'en expén altre del mateix nom.

**COLONIALS Y QUEVIURES DE Joseph Cardona**

Fruits colonials y conservas de totes classes. Vins, licores y xampanyans. Formatges, mantega, embutits, ceras, cafès, xacolatas, sures y pastas pera sopas, etc.

Portalet, 1 y Plassa de la Font, 51.—Tarragona.

Maquinaria agricola, industrial y vinicola.

Complert assortit en ferreteria

**Marceli Vicens**

APODACA, 27, TARRAGONA

Unich representant en aquesta província de l'important casa de Barcelona, Srs. Ignaci Sanpera y C.<sup>a</sup>, constructors d'arades y bògits pera fonda llauradas y demés màquines agrícolas.

**LA JOYA DEL CENTRE ESTABLIMENT DE BEGUDAS**

JOSEPH RIOLA

22, RAMBLA DE SANT JOAN, 22

Se despatxan tota classe de vins y licores de les més acreditadas marcas á preus molt econòmics.

Se serveixen á domicili.

**BELLOTGERIA**

DE

**F. RIGAU**

Baixa de Misericòrdia, 14  
TARRAGONA

Gran assortit de rellotges de totas classes y preus. Taller de composturas.

**La Menorquina**

PASTELERIA Y CONFITERIA

DE Ramón Montserrat  
Major, 32, cantonada al del Abad  
Tarragona

Aquest establiment ofereix al públic á més de tot lo relacionat ab sa classe la especialitat en guirravels del Pilar y Belgas.—Cafés torrats diàriament.—Xerez y Xampanyans de totes marcas.

Se serveixen bodas y bateigs



Gran fàbrica de braguers

24, Unió, 24

Hernadios (TRENCAOTS)

Aquest establiment compta ab los avençons més moderns y pràctics que la ciència requereix pera la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d'aparells ortopédichs. Especialitat en lo braguier Articular. Regulador Sistema Montserrat y ab lo tractament de les trençadures.

Grans existències en braguerets de goma pera la curació radical de les trençadures congènites y adquirides de l'infància y tot lo concernent a Cirujia y à Ortopedia.

Casa recomanada per tots los senyors metes que dan tingut ocasió de conéixerla, tant per los gèneros de son catàleg com per los preus reduïts.

PERE MONTSERRAT. Unió, 34.—TARRAGONA

**BOTIGA DE VARIS GENEROS**

DE J. GÜELL

39, Major, 39.—TARRAGONA  
Capas de 3 á 15 duros

Gran existència en capas de classe superior ab elegantes y variades giras á preus de fàbrica.

Ademés hi ha un complert assortit de gèneros pera senyores y senyors, propis de la present estació.

Camiseria, sastreria y gèneros de punt.

Mundos, paraguas y cotilles.

Llensols de cotó, de 8 pams ample per 13 y 1/2 de llarg, á 10 rals un.

Tancat los días de festa

39, Major, 39.—TARRAGONA

**Emulsió Nadal**

ES LA MILLOR fóssil de cals y de sosa. Aprobada y recomanada pel Colègi Medich oficial de Barcelona i analitzat per Dr. Bonet, catedràtic de Farmacia á l'Universitat de Madrid. Es aliment, lleminadura y medicament tònic y estimulante del desenvolupament físich; augmenta la secreció de la llet; ajuda la creixensa dels ossos y l'trencar las dents; d'efectes positius en las embragues y en l'infància. Es crema clara, blanquísima y la mes agradable ('s conserva sempre).

Cura la tos, catarrs, bronquitis, tisis, escrofula, hinfatism, raquitisme, debilitat, poore, reumatisme, diabetes etz., etz.

Rebutjar las similars y estrangeras, que no recepten, despatxans ni prenen los bons espanyols. De venda, en totes las farmaciacions.

Déposit: Dr. Andreu, L. Gasa Barcelona G. Garcia, Martin y C.<sup>a</sup> y Fernandez, 4, Madrid y en totes las capitals y poblacions importants, M. Nadal, Tarragona.

## Pianos

convencionals, desde 10 pessetas al mes.

S'afinan y componen tota mena de instruments de música á preus reduïts.

Antich y acreditat magatzém de música de

de las acreditadas fàbricas de Chassaigne frères, Ortiz y Cussó.

Armoniums y tota classe d'instruments de música.

Se'n llogan de nous y usats á preus

ANTONI ICART Y ALASA

23, San Agusti, 23.—TARRAGONA.—23, San Agusti, 23

**Lo Dr. J. Jordán**

DENTISTA

Té l'honor d'offerir á sos nombrosos clients y al públich en general, lo **Gabinet Odontològich** que ab los millors avosos de la **Odontologia** moderna ha estableit á

Barcelona, Passeig de Gracia, 4, 1er (cantonada al carrer de Caspe, junt als teatres Tivoli y Novetats) y fentlos hi així mateix avinent que opera tots los dilluns á REUS en sa antiga clínica dental

Plassa de Prim, núm. 2, primer pis de LAS 9 DEL MATÍ Á LAS 5 DE LA TARDE

**Labors agrícolas á vapor**

En la Redacció y Administració de *L'Art del Pagan*, PRIMPESSA, 11, principal, 1.<sup>a</sup>, BARCELONA, se donarà rahó de las condicions econòmicas pera desfondar terrenos pera'l cultiu de vinya y altres plantas, per medi dels aparatos més perfeccionats que's coneixen fins avuy.

Per informes dirigir-se á D. Francisco X. Tobella, qui facilitarà notas de preus per desfondar desde un á tres pams de fondaria.

**Calefacció per petróli**

Economia Comoditat

**BON CALOR SENS OLOR**

Higiene ni perill

**Calorifer DITMAR**

PR: 15 PESSETAS PER TOTA ESPANYA

**MARIÁN CLANXET**

Carrer de la Unió, 14, Tarragona

**Farmacia Plana**

al costat de la antiga

**CASA FIGUERAS**

REAL, 6.—Tarragona

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen.—Complert assortit de medicina pera curas antisèpticas.—Especialitats nacionals y extrangeras.

**Aguas minero-medicinals**

TARRAGONA

**TOTHOM FOTÓGRAF**

Á LA CASA DE DROGAS Y PRODUCTES QUÍMICOS

DE SEBASTIA CARDONA

Trobarán los aficionats á la fotografia un assortit complert de cambrians, trespeus, cubetas, prempses escorradoras, d'apòsits d'aigua, esfumadors, calibres, fanals de varias formes, cartolinas, paper citrat Lumière, paper bromurat il·lort, placas porcellanas, targetas postals sensibles, estereoscòpics y vistas estereoscòpicas y bany viratge combinat.

Dipositarí del paper brillant Gelatina citrat de plata y albumina marca "Tamburín".

Cambra instantanea. Llamp exprés

Periscope-Delta diafragma iris

Exprés minimum 6 1/2 per 9 ab 6 » 10

6 1/2 per 9 ab 6 extra 13

9 per 12 » 70

9 per 18 » 110

Instantànea Periscope-Delta (Stereoscòpica)

Linch lo gust de participar á ma nombrosa clientela, que he rebut las cambrias Stereoscòpicas (Delta-carlsruhe) ab propietat de poguer aplicar placas y pel·lícules. Premiada a l'exposició de París ab medalla d'or. Unica casa á Espanya que's troben en venda.

**REVELADOR CARDONA**

Unich en sa classe per ser lo més rápit, no s'altera ni taca

**PREUS SENS COMPETENCIA**

SE DONAN INSTRUCCIONS.—LABORATORI Á DISPOSICIÓ DELS CLIENTS

APODACA, 27, Y PLASSA D'OLÓZAGA, 9, TARRAGONA

**EXCELCER**

En Llanas ven uns paraiguis de sem-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim bo, que resisteix tota prova al deuall d'un canó.

Ademés, també té uns vanos ab uns pintats tan rebòns, que ni Rafael ni Murillo los podrían fer millor, aproposit per regalos; causan gran admiració.

Trobarán també sombrillas y un gran assortit de bastòns, parassols de totes menes que son mol. barato y bons.

Millor dit: no ya cap casa en 'tan bones condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

**CLINICA DENTAL**

DE D. FULGENCI AGUSTÍ ALEU

PROFESSOR-DENTISTA

UNIÓ, 44, PRAL.—TARRAGONA

Curació prompta de las malalties de la boca y dents. Extracciós sense dolor.

Orificacions, empastaments y tota classe de obturacions.

Construcció de dents, dentaduras y aparells de totes classes y empleo de tots los anestesics coneeguts.

CONFITERIA

DE Joan Ruiz y Porta

Procurador

Méndez Núñez, 16, 2<sup>o</sup>.—TARRAGONA

**La véritable propaganda**

és fará usant tots los catalans l'inmillorable Paper de fumar CATALUNYA.

**Negoci lucratiu**

Venda de varías participacions, de la societat tarragonina Pedrol y Companyia, domiciliada en aquesta ciutat y dedicada á l'extracció de matèries fecals, pel sistema «NODORO».

Darán rahó á l'Administració d'aquest setmanari.

**SABATERIA**

DE Teresa Salas

MAJOR, 8 (Cantonada al carrer de Caballers)

Gran assortit de calsats negre y de color. Preus baratissims.

Especialitat en los calsats á mida.

**Droguería Plana**

**Antiga casa Figueras**